

ИНФОРМАЦИЈА
о стању спољне задужености на дан 31.12.2003. године

Сарајево, фебруар 2004. године

Термини и појашњења кориштена при изради Информације:

- О "Стари дуг"- дуг настао прије 02.04.1992. године, односно дуг који је Босна и Херцеговина испуњавајући један од основних услова за приступ међународним финансијским институцијама (ИМФ-у, Свјетској банци и другим) преузела као наслијеђене међународне обавезе настале до 02.04.1992. године, а које су након преговора са ино-повјериоцима реконструисане отписивањем дијела дуга, те утврђивањем нових услова отплате за преостали дио и репрограмирањем;
- О "Нови дуг": дуг настао после 14.12.1995. године, односно кредити одобрени Босни и Херцеговини у периоду од 14.12.1995. године до посматраног периода (укључени и кредити директно уговорени од стране ентитета);
- О Уговорени кредити - кредити који представљају укупне износе свих одобрених и "старих" кредита у складу са горе неведеним;
- О Ангажовани кредити - укупни износи свих повучених, односно имплементованих "нових" кредита до посматраног периода. "Стари" кредити (осим опционог износа Лондонског Клуба) се такође воде као ангажовани кредити;
- О Неангажовани кредити - укупни износи свих до сада одобрених, а "неповучених", односно неимплементованих кредита¹;
- О Стање задужености - спољни дуг БиХ на дан 31.12.2003. године, а за који је држава БиХ преузела обавезу, те директна / независна задужења ентитета. Наведени износ представља уговорене износе кредита умањене за отплаћене главнице и износе неангажованих кредита.
- О Истовремено се напомиње да се кредитна задужења наведена у информацији, заснивају на потписаним споразумима у складу са процедурама Закона о спољном дугу и регистрована су у бази података за спољни дуг. Ова информација има за циљ да презентује податке о спољној задужености на одређени датум што може предподстављати одступања од информација о дугу објављиваних од стране других извора, при чему се предпоставља да иста укључују потенцијални неутврђени, нерегулисани дуг.
- О У циљу цјеловитог евидентирања и припрема анализа, покренуте су активности на прикупљању и евидентирању и невладиног спољног дуга. У складу са постојећим прописима припремљено је Упутство о поступку прикупљања и вођења евиденције о спољном дугу невладиних субјекта и тренутно је у фази објављивања.

Задуженост Босне и Херцеговине и кредитна структура

На основу података којима располаже Министарство финансија и трезора стање спољне задужености (31.12.2003.год) износи КМ 4.020.460.298 и односи се на стање спољне задужености по основу кредита које је уговорила Босна и Херцеговина у износу од КМ 3.960.783.054, а од чега је алоцирано² на Федерацију БиХ КМ 2.570.278.654 и Републику Српску КМ 1.390.504.400, те кредитне независно-директно уговорене од стране ентитета са стањем дуга у износу од КМ 59.677.244. Аналитички преглед спољне задужености, задужености кроз период, те структуру спољног дуга по кредиторима и валутама, приказују Табеле 1, 2 и 3.

¹ Укључен опциони износ кредита по Лондонском клубу, али је његово активирање (КМ 436,524,000.00) условљено достизањем одређеног степена економске развијености. Наиме, исти ће се додати основном износу дуга на дан плаћања камате, али не прије истека времена од 10 година од издавања обвезница, уз претпоставку да Босна и Херцеговина испуни услов у погледу висине GDP по глави становника од 2.800 USD, на основу саопштења Свјетске банке, увећано за проценат инфлације у Нјемаčkoј од 1997. године, базирано на индексу раста потрошачких цијена и то за двије узастопне календарске године, počевši од седме године издавања обвезница, али не касније од истека 20 година од издавања обвезница. Опциони износ дуга ће бити амортизован у једнаким плаћањима у периоду од 12 година од његовог додавања обвезницама.

² Евиденцијом укључени и кредити са којима БиХ има директно закључене супсидијарне споразуме, а по принципу сједишта крајњег корисника, док су кредити који се имплементирају путем IGA-е евиденцијом алоцирани у омјеру 2/3 - FBiH и 1/3 - RS

Табела 1 Структура спољног дуга
по кредиторима и валутама

КРЕДИТОР	Уговорени износи у оригиналној валути	Уговорени износи у КМ	Стање дуга у оригиналној валути	Стање дуга у КМ
Свјетска Банка (ИБРД)	307.120.563 УСД	196.222.483	282.560.563 УСД	180.530.847
	20.156 ЦУП	736.399.585	17.965 ЦУП	664.547.388
Свјетска Банка (ИДА)	616.436.032 ХДР	1.427.872.236	461.678.248 ХДР	1.069.401.485
	124.017.413 УСД	194.107.714	124.017.413 УСД	194.107.714
Међународни Монетарни Фонд	180.320.000 ХДР	417.681.491	95.328.750 ХДР	211.935.948
Европска Банка за Обнову и Развој	61.664.803 ДЕМ	61.664.803	52.415.082 ДЕМ	52.415.082
	91.000.000 ЕУР	177.980.530	3.835.712 ЕУР	7.502.001
	32.710.000 УСД	51.196.547	20.129.230 УСД	31.505.566
Европска Комисија	40.000.000 ЕУР	78.233.200	20.000.000 ЕУР	39.116.600
Европска Инвестицијска Банка	156.500.000 ЕУР	306.087.395	38.990.000 ЕУР	76.257.812
	4.963.554 УСД	7.768.781	3.192.700 УСД	4.997.102
	2.579.015 ГБП	7.169.009	-	-
	192.256.980 ГРД	1.103.512	-	-
	5.429.507.960 ИТЛ	5.484.332	-	-
Влада Шведске	44.881.572 СЕК	9.670.677	27.785.825 СЕК	5.987.039
Вијеће Европске Развојне Банке	4.933.438 УСД	7.721.644	4.933.438 УСД	7.721.644
	26.324.413 ДЕМ	26.324.414	8.104.623 ДЕМ	8.104.623
Саудијски Развојни Фонд	112.500.000 САР	57.375.000	86.924.480 САР	45.685.673
ИФАД	23.957.479 ХДР	55.493.543	15.504.773 ХДР	35.914.245
Влада Белгије	199.885.350 БЕФ	9.691.242	137.498.686 БЕФ	6.666.486
	2.478.935 ЕУР	4.848.375	-	-
Еурофима	17.875.457 ЦХФ	22.419.756	15.390.000 ЦХФ	19.302.446
	10.000.000 ДЕМ	10.000.000	10.000.000 ДЕМ	10.000.000
Влада Јапана	4.110.000.000 ЈПЈ	60.114.134	2.765.796.574 ЈПЈ	40.453.398
Паришки Клуб Кредитора	110.854.942 УСД	173.506.275	105.460.893 УСД	165.063.698
	325.958.636 ЕУР	637.519.679	315.595.418 ЕУР	617.250.986
	144.538.389 ДЕМ	144.538.389	118.562.967 ДЕМ	118.562.967
	30.893.025 ЦХФ	38.746.033	30.286.140 ЦХФ	37.984.878
	316.505 ФИМ	104.113	310.062 ФИМ	101.993
	7.895.813 СЕК	1.701.318	7.693.443 СЕК	1.657.714
	373.497 ГБП	1.038.227	359.293 ГБП	998.744
	5.175.325 ЦАД	6.179.519	4.963.397 ЦАД	5.926.469
	4.293.646 ДКК	1.128.018	4.190.313 ДКК	1.100.871
	34.948.440.598 ИТЛ	35.301.417	33.762.550.802 ИТЛ	34.103.551
	550.000 ХДР	1.273.991	-	-
Лондонски Клуб Кредитора	698.443.000 ДЕМ	698.443.000	261.919.000 ДЕМ	261.919.000
Краљевина Спаније	5.470.823 ЕУР	10.700.000	1.312.233 ЕУР	3.176.502
ОПЕЦ Фонд	5.000.000 УСД	7.825.825	500.000 УСД	782.582
УКУПНО (БиХ носиоц обавезе)	-	5.690.636.207	-	3.960.783.054
Кувајтски фонд	8.200.000 КВД	60.106.000	7.205.891 КВД	52.819.179
ОПЕЦ Фонд	10.000.000 УСД	15.651.650	-	-
Република Португал	3.861.000 ЕУР	7.551.460	2.145.000 ЕУР	4.195.255
Мађарска (железнице)	667.800 ЕУР	1.306.103	373.968 ЕУР	731.418
Железнице 13 европских земаља	1.087.971 ЕУР	2.127.886	987.505 ЕУР	1.931.392
УКУПНО (Ентитети носиоци обавезе)	-	86.743.099	-	59.677.244
СВЕУКУПНО	-	5.777.379.306	-	4.020.460.298

Напомена: Прерачун у КМ извршен по курсној листи ЦББиХ бр. 256 од 31.12.2003. године

Табела 2: Стање спољне задужености

(у милионима КМ)

	<i>БиХ</i>	<i>носилац</i>	<i>обавезе</i>	<i>Ентите</i>	<i>директни</i>	<i>носиоци</i>	
	<i>укупно</i>	<i>од тога</i>	<i>од тога РС</i>	<i>ти</i>	<i>од тога</i>	<i>обавезе</i>	<i>СВЕУКУПНО</i>
		<i>ФБиХ</i>			<i>ФБиХ</i>		
1	2(3+4)	3	4	5(6+7)	6	7	8(2+5)
Уговорени спољни дуг	5.690,6	3.673,4	2.017,2	86,7	75,7	11,0	5.777,3
Неангажован и Износи	1.302,1	836,4	465,7	25,5	22,2	3,4	1.327,6
Одплаћене гланице до 31.12.2003	427,7	266,7	161,0	1,5	0,7	0,8	429,2
Стање дуга (31.12.2003)	3.960,8	2.570,3	1.390,5	59,6	52,8	6,8	4.020,4

Табела 3: Стање спољне задужености кроз период

(у милионима КМ)

	<i>БиХ</i>	<i>носилац</i>	<i>обавезе</i>	<i>Ентите</i>	<i>директни</i>	<i>носиоци</i>	
				<i>ти</i>	<i>од тога</i>	<i>обавезе</i>	<i>СВЕУКУПНО</i>
				<i>укупно</i>	<i>ФБиХ</i>	<i>од тога РС</i>	
1				5(6+7)	6	7	8(2+5)
Стање дуга (31.12.1999)		3.736,5		8,4	8,4	0,0	3.744,9
Стање дуга (31.12.2000)		4.028,8		22,6	21,3	1,3	4.051,4
Стање дуга (31.12.2001)		4.366,5		51,1	50,1	1,0	4.417,6
Стање дуга (31.12.2002)		4.229,8		58,4	53,3	5,1	4.288,2
Стање дуга (31.12.2003)		3.960,8		59,6	52,8	6,8	4.020,4

Напријед наведени кредити закључени су по условима који се наводе у табелама 4 и 5.

Табела 4: Услови отплате одобрених кредита

Редни Број	Кредитор	Период отплате*	Граце период	Каматна стопа
Стари дуг				
1	Европска Инвестицијска банка	3	0	11,15%
2	Вијецe Европске Развојне Банке	6	1	3,20%
3	Лондонски клуб**	20	7	до 2002 - 2%; до 2005 - 3%; до 2008 - 3.5%; до 2017 ДЕМ Либор + 13/16 од 1.00%
4	Еурофима	12	0	4.50% за ЦХФ
		12	0	5.625% за ДЕМ
5	Париски клуб	Преглед услова отплате за Париски клуб дат је у посебној табели		
6	Свјетска Банка - ИБРД	30	5	ВИР + проширење
		30	5	УСД Либор + проширење
Нови дуг				
7	Сведска Влада	12	6	0,00%
		9	1	0,75%
8	Европска Инвестицијска банка	20	5,5	Еурибор
		20	5,5	Еурибор - 2.00
		25	6,5	Еурибор - 2.00
9	Свјетска Банка - ИДА	40	10	0,75%
		35	10	0,75%
		20	10	0,75%
10	Саудиски Фонд за Развој	25	5	2,00%
11	ИФАД	40	10	0,75%
12	ИМФ	5	3	ИМФ***
13	Белгијска Влада	30	10	0,00%
14	Вијецe Европске Развојне Банке	12	10	6.90%***
15	Европска Комисија	14	10	Еурибор - 0.02
		16	12	Еурибор - 0.06
16	Јапанска влада	40	10	0,75%
17	ОПЕЦ Фонд	18	4	1,50%
18	Влада Шпаније	35	14	0,15%
19	ЕБРД – Банка	15	4,5	6,48%
		15	4	УСД Либор
		15	2	Еурибор
		15	3,5	Еурибор
20	Мађарске железнице	6	1	0,00%
21	Кувајтски фонд	25	4	2,00%
		17	5	2,00%
22	Република Португал	21	11	3,28%
23	Железнице 13 европских земаља	5	-	3,50%

Напомена:

* У период отплате (године отплате) укључен и граце период.

** Предвиђа се активирање опционог износа 2007 године, док би отплата почела 2008 године.

*** Тржишна каматна стопа за трансакције са ИМФ-ом.

**** Просјечна каматна стопа која се не плаћа у граце периоду.

Табела 5: Услови отплате за земље чланице Паришког Клуба

Р. Број бр.	Кредитори	Структура дуга	Период отплате*	Граце период	Каматна стопа
1	УСА	ОДА кредит	40	16	3,50%
		Комерцијални кредит	23	6	7,00%
		Мораториј камата	6	3	3.5% и 7.00%
2	Белгија	Комерцијални кредит	33	0	1,164%
		Мораториј камата	6	3	6,80%
3	Њемацка	ОДА кредит	40	16	2,30%
		Комерцијални кредит	23	6	6,40%
		Мораториј камата	6	3	За ЕУР 6.4%, а за ДЕМ 2.3%
		Редовно доспијеће	5	0	2,00%
4	Свајцарска	Комерцијални кредит	33	0	0,10%
		Мораториј камата	6	3	0,10%
5	Јапан	Комерцијални кредит	33	0	1,8674%
		Мораториј камата	6	3	1,8674%
6	Финска	Комерцијални кредит	23	6	За ФИМ и ДЕМ Еурибор + 0.50; за УСД Либор + 0.5
		Мораториј камата	6	3	За ФИМ и ДЕМ Еурибор + 0.50; за УСД Либор + 0.6
7	Француска	Комерцијални кредит	33	0	За ЕУР 1.03%, а за УСД Редуцирани Либор + 0.5**
		Краткорочни дуг и Мор. камата	6	3	За ЕУР 7,2%, а за УСД Либор + 0.50
8	Аустрија	Комерцијални кредит	33	0	Аустр. трзисна стопа + 0.60%
		Краткорочни дуг и Мор. камата	6	3	Аустр. трзисна стопа + 0.60%
9	Сведска	Комерцијални кредит	23	6	За СЕК Стибор + 0.50; за УСД Либор + 0.50; за ДЕМ Еурибор + 0.50
		Мораториј камата	6	3	За СЕК Стибор + 0.50; за УСД Либор + 0.50; за ДЕМ Еурибор + 0.50
10	В. Британија	Комерцијални кредит	23	6	Либор + 0.5
		Мораториј камата	6	3	Либор + 0.5
11	Спанија	Комерцијални кредит	33	0	Редуцирани УСД Либор + 0.50
		Краткорочни дуг и Мор. Кам.	6	3	6,45%
11	Канада	Комерцијални кредит	23	6	7,75%
		Мораториј камата	6	3	7,75%
12	Данска	Комерцијални кредит	23	6	Цибор + 0.50
		Мораториј камата	6	3	Цибор + 0.50
13	Италија	ОДА кредит	40	16	За УСД 0.94%, а за ИТЛ 0.62%
		Комерцијални кредит	33	0	За УСД 0.94%, а за ИТЛ 0.62%
		Мораториј камата	6	3	За УСД Либор +0.50, а за ИТЛ Еурибор +0.50

Напомена:

* У период отплате (године отплате) укључен и граце период.

Кредитна структура у односу на период настанка обавезе

Као што је већ наведено, стање спољне задужености на дан 31.12.2003. године износи КМ 4.020.460.298, а од укупно уговорених кредита у износу од КМ 5.777.379.306. Кредитну структуру у односу на период настанка обавезе класификује на "стари дуг" и "нови дуг".

Ниже наведена табела (Табела 6) презентује учешће "старог" и "новог дуга" у укупној спољној задужености кроз период.

Табела 6: Кредитна структура у односу на период настанка обавезе

(у милионима КМ)

	1999	%	2000	%	2001	%	2002	%	2003	%
"Стари дуг"	2.424,8	64,75	2.498,3	61,66	2.601,3	58,88	2.352,9	54,87	2.129,7	52,97
"Нови дуг"	1.320,1	35,25	1.553,2	38,34	1.816,3	41,12	1.935,3	45,13	1.890,7	47,03
Укупно	3.744,9	100	4.051,5	100	4.417,6	100	4.288,2	100	4.020,4	100

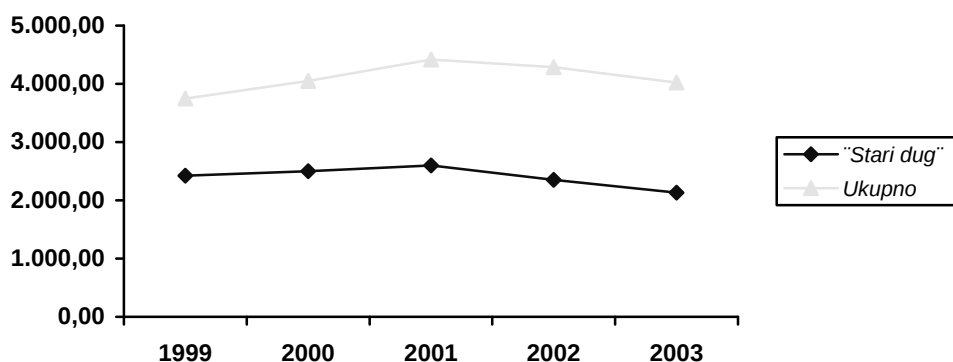
Настанак "старог дуга" резултат је испуњења услова Босне и Херцеговине за приступ међународним финансијским институцијама (ИМФ-у, Свјетској банци и другим) чиме су преузете наслијеђене међународне обавезе настале до 02.04.1992. године.

Тако прихваћене обавезе, односно спољни дуг након преговора са ино-повјериоцима, реконструисане су отписивањем дијела дуга, те утврђивањем нових услова отплате за преостали дио и репрограмирањем, а што је резултирало да је Босна и Херцеговина, испуњавајући наведене услове, постала чланицом Међународног Монетарног Фонда, Свјетске банке, Европске банке за обнову и развој, а однедавно је и чланица Фонда Вијећа Европе за Социјални Развој, те знатно ублаженим кедитним обавезама Босне и Херцеговине по основу наслијеђеног дуга (Лондонски клуб, Паришки клуб и др.).

Имајући у виду наведено, а узимајући у обзир чињеницу да је већ један дио кредита по "старом дугу" отплаћен, те да није активиран опциони износ обавезе према Лондонском клубу кредитора, задуженост Босне и Херцеговине по основу старог дуга (31.12.2003.год.) износи **КМ 2.129.718.984**, односно 52,97 % укупног стања задужености.

Посматрајући кретање стања задужености по основу старог дуга кроз предходни период, а што је презентирано у Табели 6 видљиво је да стање спољне задужености по основу "старог дуга" има тенденцију пада, као и смањење учешћа у укупном стању задужености Босне и Херцеговине (Графикон 1).

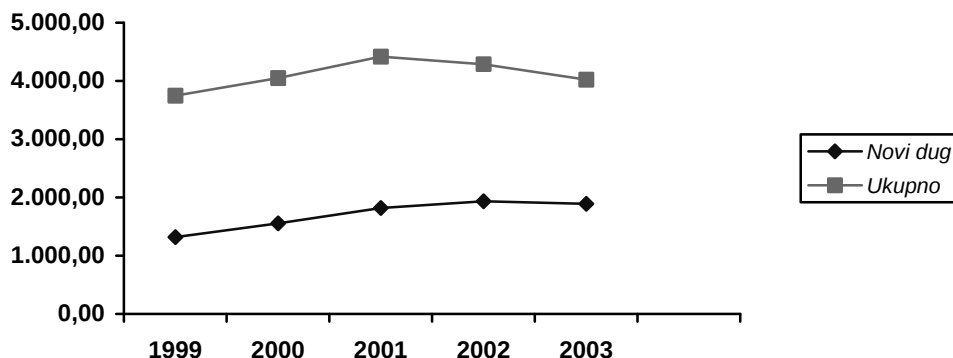
Графикон 1

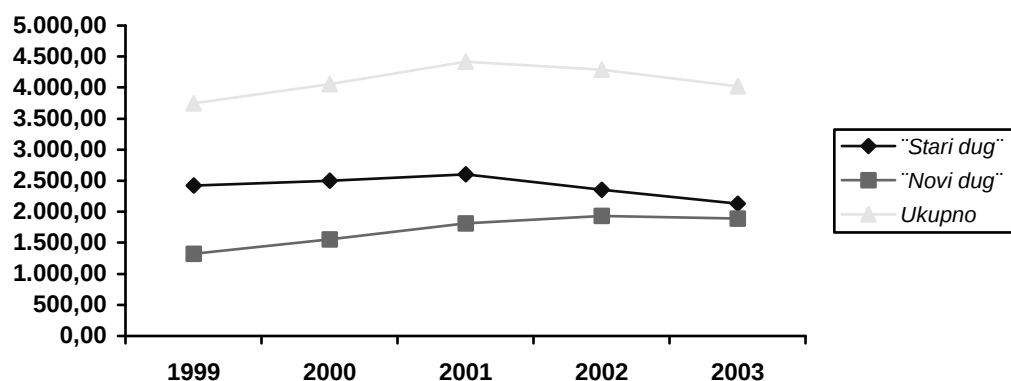
Настанак "новог дуга" резултат је уговорених кредитних задужења од стране Босне и Херцеговине од 14.12.1995.године, чиме је она постала директни носилац обавезе, као и директних тј. независних задужења ентитета, али која у складу са одредбама Закона о спољном дугу представљају субординирану обавезу Ентитета у вези са другим спољним дугом, односно дугом БиХ.

Имајући у виду презентоване податке у Табели 6 стање дуга Босне и Херцеговине по основу "новог дуга" са 31.12.2003.године износи **КМ 1.890.741.314** односно 47,03 % укупне задужености. Графички ток број 2 указује на повећано учешће "новог дуга" у укупном стању спољне задужености, тј. тенденцију раста кроз период, као и повећање учешћа у односу на "стари дуг" (графички ток број 3).

Графикон 2

Графикон 3

Од 14.12.1995. године до посматраног периода Босна и Херцеговина је, као директни дужник, уговорила са Свјетском банком 47 дугорочних зајмова за финансирање обнове и реконструкције, инфраструктуре, становања, разминуравања, развоја и потпоре пољопривредног сектора, подршке приватизацији, потпоре здравственом и образовном сектору итд.

У истом периоду Босна и Херцеговина је са Европском банком за обнову и развој потписала 5 кредитних уговора. При овоме, треба имати у виду да су приоритети пословања Европске банке за обнову и развој помоћ и убрзавање процеса транзиције и развој приватног сектора у земљама Средње и Источне Европе.

Задуженост по секторима/намјени кориштења кредита

Посматрајући намјене улагања односно структуре настанка дуга Табела 8 презентује улагања кредитних средстава ("нови дуг") по намјени. Структура дуга по намјени улагања је значајна јер иста може дати оцјену ефикасности улагања, између осталог и у смислу стабилизације укупног економског стања земље, односно подстицаја развоја.

Табела 8: Задуженост по секторима/намјени кориштења кредита

(у милионима КМ)					
Кредити за	1999	2000	2001	2002	2003
подршку:					
Инфраструктуре ³	369,3	472,0	562,5	563,8	569,7
Привредне дјелатности ⁴	137,6	186,4	194,4	300,8	342,2
Јавне – буџетске потрошње ⁵	813,2	894,8	1.059,4	1.070,7	978,8
Укупно ("Нови дуг")	1.320,1	1.553,2	1.816,3	1.935,3	1.890,7

Тако је највећи ниво задужености по основу "новог дуга" у досадашњем периоду усмјерен ка јавном, односно буџетском сектору. Овде се наводи значај потпоре здравства, образовања, финансирању пројеката јавних радова, демобилизације и др. Улагање у овај сектор од 2002. године биљежи лагану тенденцију пада.

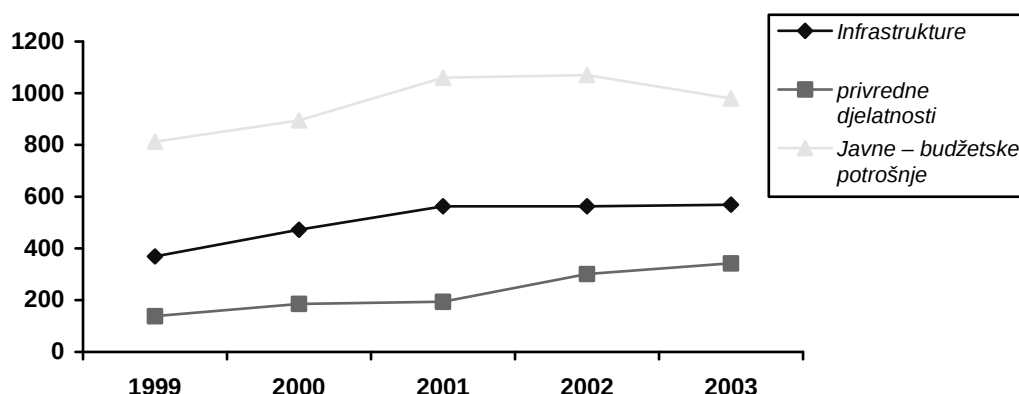
³ Инфраструктура: Пројекти - Телекомуникације, Водоснабдијевање, Пuteви, Електрична енергија, Газ, Транспорт...

⁴ Привредне дјелатности: Пројекти - Локалне иницијативе, Пољопривреда, Индустрија, Извозна подршка, Тројинске олакшнице, Приватизација, Прилагођавање пословном амбијенту....

⁵ Јавна/Буџетска потрошња: Пројекти - Јавни радови, Демобилизација, разминуравање Програми реконструкције, Развој локалне заједнице, Образовање, Здравство, Жртве рата, ПФСАС...

Значајна улагања у инфраструктуру помогла су да је главна инфраструктура у земљи битно обновљена, али и даље захтијева континуирано улагање обзиром на потребу стварања амбијента који ће потпомоћи развој, а земљу учинити атрактивнијом за стране инвеститоре. Финансирања пројеката за подршку привредних дјелатности, иако имају тенденцију раста, остају битан приоритет. Графички ток 4 приказује тренд улагања у складу са наведеним. Преглед кредита који се води у бази података даје детаљан приказ свих појединачних кредита по којима је БиХ носилац обавезе, а на чему је и заснована класификација намјене "нових кредита".

Графикон 4

Валутна кредитна структура

Један од сегмената значајан за ниво одрживости дуга је и валутна структура обавеза спољне задужености и иста је презентована у Табели 7.

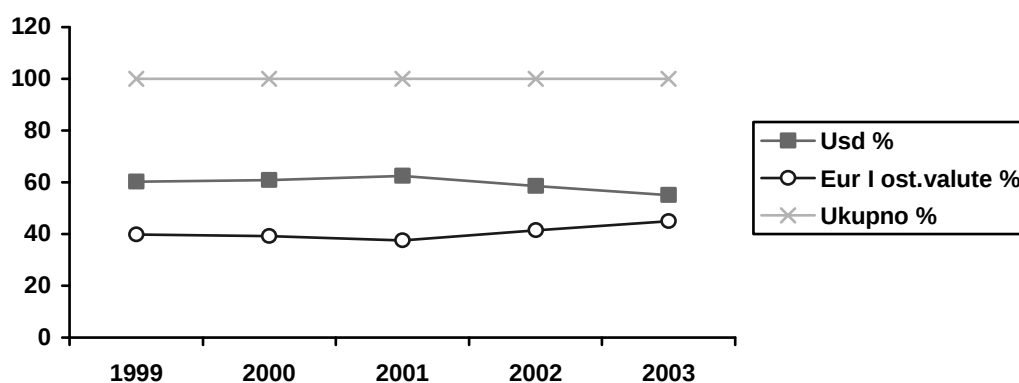
Табела 7: Валутна кредитна структура

(% учешће УСД и ЕУР-а у стању спољне задужености, а према валути доспијећа обавеза)

Валута	1999	2000	2001	2002	2003
Усд %	60,15	60,78	62,47	58,52	55,12
Еур %	17,53	16,17	15,21	29,93	33,45
Остале вал.%	22,32	23,05	22,32	11,55	11,43
Укупно %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Као што је видљиво, највеће учешће у истом је УСД. Валутна структура, приказана графичким током број 5, кроз период, указује на однос учешћа УСД у односу на ЕУР и остале валуте.

Графикон 5

Ефекат овакве валутне структуре, омогућио је да обавеза обезбјеђења домаће валуте за сервисирање спољног дуга, према пројектованим вриједностима, буде нижа, због пада вриједности долара у последњем периоду. Графички ток број 7 и 8 презентује промјену вриједности курса долара у односу на домаћу валуту, компарирајући је истовремено са пројектованим вриједностима у 2002. и 2003. години.

Графикон 6
2002.година

Графикон 7
2003.година

Макро економски показатељи – Индикатори спољног дуга

За утврђивање горње висине задужености земље често се користи критериј задужености из Уговора постигнутог у Маастрихту 1991.године. Овим уговором одређена је горња граница укупног дуга у односу на БДП у висини од 60%. Међутим, иако неке земље чланице Европске уније не испуњавају овај критеријум евидентно је да остварују циљеве монетарне и економске политике.

Према ставовима Међународног монетарног фонда и Свјетске банке значења неких од индикатора дуга огледају се у слиједећем:⁶

1. Однос спољног дуга и извоза: Показатељ тренда дуга који је уско везан за способност отплате земље;
2. Однос спољног дуга и БДП-а: Показатељ односа дуга и изворне основе (који одражава могућност повећања производње за извоз или увоз надомјестити тако да се повећа способност отплате);
3. Просјечна каматна стопа спољног дуга: Показатељ услова задуживања. Кључни показатељ за оцјењивање одрживости дуга повезан с показатељима дуг/БДП, дуг/извоз и могућности раста;
4. Удио спољног дуга у страном валути у укупном дугу: Показатељ утицаја курса на дуг.

Табела 8 : Макроекономски показатељи - Индикатори спољног дуга БиХ

	1999.	2000.	2001.	2002.
Стање спољне задужености (у милионима КМ)	3.744,9	4.051,4	4.417,6	4.288,2
Сервисирање спољног дуга	158,6	197,8	178	235
Бруто домаћи производ (у милионима КМ)*	8,604	9,611	10,480	11,651
Стање спољне задужености / БДП (%)***	43,5	42,2	42,2	36,8
Сервисирање спољног дуга / извоз (%)**	7,5	6,4	5,7	8,1
Стране директне инвестиције (КМ мил)****	154,1	147,2	130,2	321,4

Извор података:

- * Агенција за статистику БиХ (Билтен 3/2003)
- ** Централна банка БиХ (Билтен 6/2003)
- *** Изведени подаци
- **** ФИПА

⁶ www.imf.org ; Guidelines for Public Debt Management

Закључак

У предходном периоду Босна и Херцеговина је уредно сервисирала доспјеле обавезе (Табела 9-а) и очекује се да ће та тенденција бити и настављена. Битно је истачи да је највећи број кредита закључен по повољним условима (Табела 4), те да су по основу задуживања у предходном периоду испоштоване препоруке Меморандума о економској и финансијској политици програма БиХ, а који је био подпомогнут од стране ИМФ-а у склопу Станд-бу аранжмана.

Табела 9 (а,б): Сервисирани ино дуг и очекивана плаћања

Табела 9-а		(у милионима КМ)			
Плаћене	1999	2000	2001	2002	2003
Главнице	64,2	63,6	48,8	131,1	166,5
Кamate и др. трошкови	94,4	134,2	129,2	103,9	87,7
Укупно плаћено	158,6	197,8	178,0	235,0	254,2

Табела 9-б		(у милионима КМ)			
Пројекције доспијећа	2004	2005	2006	2007	2008
Главнице	157,8	125,9	171,6	185,7	195,3
Камата и др. трошк.	96,9	103,7	101,7	96,6	118,2
Укупна очекивања	254,7	229,6	273,3	282,3	313,5

Табела 9-б		(у милионима КМ)			
Пројекције доспијећа	2009	2010	2011	2012	2013
Главнице	206,1	207,5	221,2	223,7	226,9
Камата и др. трошк.	114,0	102,7	95,7	88,2	80,9
Укупна очекивања	320,1	310,2	316,9	311,9	307,8

Напомена: подаци у табелама се односе на преузето сервисирање обавеза од стране Босне и Херцеговине.

Показатељи спољне задужености Босне и Херцеговине кроз период (Табела 8) указују да се посматрани индикатори спољног дуга задржавају на одрживим нивоима.

Тако, однос спољног дуга у БДП класификује земљу у категорију умјерено задужених земаља, а однос сервисирања спољног дуга према извозу указује на прилично стабилно стање у капацитету отплате дуга, а што се може објаснити повољним кредитним условима, односно чињеницом да је већина кредита БиХ, још увијек у граце периоду. Наведени однос и даље остаје у границама тј. не прелази праг одрживости дуга који се по ХИПЦ оквиру дефинира као омјер од 15-20 %. Међутим, иако и пројекције плаћања спољног дуга номинално не исказују забрињавајућа повећања у наредним периодима

(Табела 9-б), одрживост спољног дуга, одредиће успјешност provedбе економских реформи и раста. Овим се жели напоменути да се у циљу одрживости спољног дуга захтијева даља селекција кредитних задужења, на што првенствено упозорава незадовољавајући економски раст и трговински дефицит.

Истовремено, чињеница да ће повољини кредити и донаторска помоћ Босни и Херцеговини бити знатно умањени, а цијенећи значај страних директних инвестиција, које су се показале као најстабилнији и најважнији тип прилива капитала у транзицијским економијама, упућује на ужурбане структуралне реформе и стварање повољне климе за привлачење СДИ.

Ипак, општу оцјену кредитне способности Босне и Херцеговине очекује се да током године да Агенција Мооду-с, која ради на прикупљању и оцјени података и која ће између осталог узети у разматрање не само дуг и сервисирање дуга, већ и економско окружење,

финансијску флексибилност и др. Од добијене оцјене увелико ће, између осталог, зависити и приступ тржиштима капитала, као и подршка повјерења инвеститора.